

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

zhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gid., za pol leta 1 gid. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištru v dijaškem smenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

 Z mesecem oktobrom začne „Slov. Gospodar“ četrto polletje; prosimo torej p. n. naročnike, ki so samo za tri četrť leta bili naročnine poslali, naj ponovijo naročilo o pravem času, da ne pride nered v priposiljanje.

Tudi novi naročniki se sprejemajo. Do konca leta znaša še naročnina 80 kr.

Naročnina, nova in zastala, naj se nam pošlje po poštnih nakaznicah.

Upravništvo.

Interpelacija

Božidara Raiča in tovarišev stavljená visokemu štajerskemu deželnemu odboru, glede nameščenja učiteljskih mest v Ptujem nižem gimnaziju s profesorji, kateri ne znajo slovenski.

Osnovanje štajerskega vojvodinskega realnega nižega gimnazija (pozneje nižega gimnazija) v Ptují bilo je po dogovoru med mestno občino Ptuj in štajerskim deželnim odborom skleneno meseca jul. 1869 in šolsko leto 1869/70 pri dovoljnem pohajanju gimnazij otvorjen.

Za pokritje potrebšćine tega učilišća plačuje Ptujski okraj vsako leto 500 fl., državna podpora znaša na leto 3500 fl., učnina in vsprejemnina vrže po priliki 800 fl. in menjek po 8100 fl. pokriva deželna zaklada.

Ta zavod je ustanovljen s tem podkrepitvjem, da potrebam južnozhodnega dela štajerskega zadovoljava.

Ozirom na slovensko bivalstvo tega dela vojvodine štajerske bilo je po pravici pričakovati, da se ta učni zavod namesti s takimi učitelji, kateri znajo oba deželna jezika. Učiteljski zbor spolnjeval se je polagoma in nastavljeni so bili tudi učitelji zmožni slovenščine, kar je pogledom na večino učencev se vsemu pravo bilo. Tako sestavljeno učiteljstvo dobivalo je več let zaporedoma priznanje od deželnega šolskega sveta; dijaki tega zavoda so dobro napredovali in mnogo jih je bilo na drugih učiliščih med najboljšimi.

Ali visokemu štajerskemu deželnemu odboru se je boljše zdelo slovenske profesorje sčasoma odpraviti in njihova učna mesta popolniti s Tirolci, kateri niti besede slovenski ne umejo. Tako je bil pred dvema letoma marljivi profesor (g. Žitek), ker je na korist svojemu narodu delal, iz službenih obzirów iz Ptujá v Ljubno premešćen, od onega deželnega odbora štajerskega, kateri je izvoljen bil za vso vojvodino in kateri bi moral državne osnovne zakone spoštovati. V Ptuj spravili so profesorja, kateri je pri deželnem višem gimnaziju v Ljubnem „nemožen“ postal in je bil iz službenih obzirów prestavljen na spodnje štajersko, kot Tirolec neznajoči slovenski. To dvojje premešćenje stalo je deželno možno 1000 fl.

Dosedanji začasni voditelj (G. Hubad) tega zavoda, prosil je potem, ko je tri leta vodstvo Ptujkega nižega gimnazija pridno oskrboval, za drugo mesto in je tudi dobil. Ravnateljstvo bilo je sedaj podeljeno zopet Tirolcu, ne znajočemu slovenski. Tudi je ta ravnatelj (gosp. Tschanel) samo iz zgodovine in zemljopisja preskušán, akoprem se pri vseh razpisih, nakolikor se še vršijo, razve tega izpita še vedno usposobljenje zahteva v nekem drugem predmetu. Povedati je, ka je to mesto bilo spolnjeno brez razpisa.

Iz nekih obzirów na tega ali onega sprejet je bil jeden učitelj več, negoli bi pri pravem namešćenju potreben bil.

Vsled najnovejšega spremena sestavljeno je učiteljstvo Ptujkega nižega gimnazija iz dveh zgodovinarjev, dveh realistov, treh jezikoslovcev, jednega verstvenika in jednega črtóin lepópisca.

Tore stroke so ovde zastopane, kakor v njenem drugem zavodu obširne cesarjevine. Pouk v slovenščini pogreša izpitanega učitelja in je od postanka tega zavoda zvećine prepušćen matematikom in prirodopiscem.

Razmislivši navedene razloge stavljamó visokemu deželnemu odboru vprašanje:

„Jeli isti kani — v nasprotju s šelenom 19. državnih osnovnih zakonov od 21. dec. 1867, v nasprotju s štajersko deželno ustavo od 30. dec. 1849, kder § 3 pravi: v vojvodini živoča naroda sta jednakopravičena in imata neurazljivo pravo na varovanje in gojitvo svoje narodnosti in jezika, — v nasprotju s pravednostjo in pravičnostjo proti slovenskim deželanom — še nadalje tako postopati?“

Gradec dne 22. septembra 1884.

Raič, l. r., Kukovec, l. r., M. Vošnjak, l. r., Jerman, l. r., Dr. Radaj, l. r., Dr. Šuc, l. r.

Volitevska borba v slov. graškem, šoštanjskem in mahrenberškem okraji.

II. Najbolj so se pa Šentiljčani s svojo pametjo skregali, da so si Ledelna pa Streicherja za volilna moža izvolili. Ledel je iz Vitanja v Šentlenart privandral kot kramar in se zdaj tam od Šentiljskih grošev bogati, on je hud političen nasprotnik Slovencev in je liberallec najhujše barve, ki tudi celo leto v cerkev ne pride. Streicherju se pa že na lici vidi, kdo da je. Ta človek je po Šentiljski, občini noč in dan od hiše do hiše plazil zoper „farje“ govoril, da teh ne voliti, drugače bo zopet tlaka in desetina itd. Šentiljčani pameti si kupite drugokrat, pa takemu človeku, ki bo s takimi lažmi glase lovil, pot pokažite. Šest let so č. g. dr. Šuc, mestni župnik, naš deželni poslanec, ste morali res zavoljo tega g. župniku tlako delati, in g. dr. Šuc so zopet za poslanca voljeni. Ali ste res tako bedasti, da mislite, da bote vsled tega zopet tlako delali, kakor vas je Streicher strasil? Šentiljčani zopet vam rečemo: pameti si kupite pa drugokrat nikar ne volite k vam privandranih tujcev, nemcev ali nemčurjev, pa tudi ne brezvernih liberalcev za volilne može, ampak svoje domače, slovenske, katoliške može.

Vsem drugim kmečkim občinam Slovenjegraškega okraja pa gré največa slava, čast in hvala, — da so vse tako izvrstne, poštene slovenske in katoliške može volile za svoje volilne može. Gré pa njim, kakor tudi njihovim volilnim možem tem več hvala, ker še napor od nasprotne stranke do sedaj še ni bil nikdar tako silovit in prekanjen kakor letos!

Mi smo že sicer čisto za gotovo naprej vedeli število glasov, ktero bo naš kandidat dobil, ker smo vedeli, kdo da bo povsod za volilnega moža voljen, zmage smo si toraj bili čisto svesti; za nas je bilo le še vprašanje, bo li mogoče še kakih čvetero ali šestero glasov več dobiti; to so tudi naši nasprotniki dobro vedeli, zato so celi svoj bojni načrt na moč spletk, zvijač in sleparij stavili.

Najpoprej so se delali, kakor da bi brezvspešnost vsake agitacije zoper našega kandidata spoznali in da se nje toraj še lotiti nečejo, na tihem so pa od hiše do hiše prvotne volilce obdelovali — naj bi nikdar nobenega „farja“ za volilnega moža ne volili, ampak le njim od njih nasvetovane barantače z lesom.

Druga zvijača je bila, da so dva nasprotna kandidata postavili: V Slovenjegraškem okraji so delali za Pleschiutchnigga, v Mahrenberškem pa za glažutarja Gasteigerja, kajti prvi je pri nas, drugi pa v Mahrenbergu dobro znan, mislili pa so si, če se nam le posreči v Slovenjegraškem okraji pri volitvah volilnih mož s Pleschiutchniggom čast. g. dr. Šuca vreči, potem bo gotovo Gasteiger zmagal, kajti volilni može, ki so na ime Pleschiutchnigga voljeni — ne bodo nikdar č. g. dr. Šuca, ampak Gasteigerja volili, ker Pleschiutchnigg itak ni nikdar v resnici kandidature sprejel. Pa tudi ta zvijača je bila zastoj.

Tretja zvijača je v tem obstajala, da so volilne može plašili, češ, ta in ovi odlično narodni volilni mož je od č. g. dr. Šuca odpadel in bo Pleschiutchnigga volil, naš kandidat da bo dobil v celem Slovenjegraškem okraji k večjemu 6 glasov. Pa s to zvijačo so ravno nasprotno dosegli: volilni može so vsled tega osebno ali posredno poizvedovali, če je temu res tako, kakor so nasprotniki trdili, in prepričavi se, da je gola laž — začelo se jim je do takih ljudi gnjusiti, ki so jih hoteli na tako sramoten način za glase oslepariti.

Ko še to ni zaželenega vspeha imelo, peljal se je Pleschiutchnigg s svojimi agenti v Šoštanjski okraj in je tam 14. in 15. avgusta glase beračil, hotel je imeti na Toplicah v Topolščah shod ondašnjih volilnih mož, za kojimi je občinski pisar Samotar plazil, — pa prišel je bil le jeden, ki se je prepričal, da takih ljudi, kakoršen je Pleschiutchnigg in kakoršne bi on priporočal, Slovincem nikakor ne kaže voliti.

Volilnemu možu g. Stropniku se je na Topolščah 100 fl. obetal, ako on in njegov tovariš z nasprotniki potegne; poštenemu, obče spoštovanemu g. Dovniku v Škalah in g. Delakordi ali Steinerju pa po 20 fl. ponujalo, ako našega kandidata popustita; ravno toliko tudi njunim volilnim tovarišem. Hrabremu narodnjaku g. Steblovniku na Paki je neki agent po sili 5 fl. dal, da bi dr. Šuca ne volil. Ko je pa zvedel, da g. Steblovnik ni mož, ki bi svoj glas prodajal, prišel ga je drugo jutro prosit, da bi mu petak nazaj dal. Mož se je milosrčenemu g. Steblovniku usmilil in mu je ta konečno le petak nazaj vrgel, kojega je sicer mislil pri o. kr. sodnji položiti.

Gostilničarju Schmiedhoferju v Mislinji so 30 fl. obetali, ako Mislinjska volilna moža g.